

Oğuz AYVAZ

QADINA ÇEVİRİLƏN KİŞİNİN *həzin sonu*

Şəhərdə yaşayan insanlarıq hamımız. Böyük göydələnlərin, binaların içində fərqli-fərqli talelələr yaşayırıq. Mən həmişə avtobusda olanda binaların pəncərələrinə diqqətlə baxıram. Düşünürəm ki, orda yaşayan adamlar indi neyləyir? Nə işlə məşğuldur? Kədərli, ya sevincli? Mənzillərdə yaşayan insanların ağrı-acılarını çox vaxt görmürük, bəzən eşidirik. Bəzən də biz özümüz hadisələrin mərkəzində oluruq.

Dünya kinosunda sevdiyim rejissorlardan biri polyak əsilli Roman Polanski. Polanski faciəli taleyi olan rejissorlardan biridir. Uşaq yaşlarında yaşadığı acılar, travmalar sonralar onun böyük rejissor olacağına zəmin yaradıb. Biz onu "Pianoçu" filmi ilə tanımışıq. O filmdə yəhudilərə qarşı amansız işgəncələr, onların güllələnməsi, heyvan kimi rəftar görməsi hamımızı ağrıtmış,

sarsıtmışdı. Filmdə heç unuda bilməyəcəyimiz o dialoqu xatırlayaq:

- Xahiş edirəm, atəş açmayın, mən polşalıyam.
- Niyə bəs o lənətə gəlmiş alman paltosunu geyinmisən?
- Üşüyürəm.

Bu filmdən bəhs etməyəcəm. Çünki duyğularımı ifadə etməyə gücüm çatmaz.

Polanskinin ən sevdiyim filmlərindən biri "Kırayəçi"dir. Polanski özü bu filmin baş qəhrəmanıdır. Trelkovski sadə, mədəni bir insandır. Parisdə məmur, kirayə ev axtarır. Bir gün bir mənzil kirayələyir. Köhnə kirayəçi intihara cəhd edib, ancaq ölməyib. Trelkovski həmin adamı ziyarətə gedir. Gördüyü mənzərə onu qorxudur. Adam mumyalanmış bir vəziyyətdə, donmuş gözləri ilə

ətrafa baxır. Trelkovski onun dostu, gözəl bir qadın Stella ilə tanış olur. Bir yerdə gəzir, söhbət edir, tekila içirlər. Hətta kinoteatrda Brüs Linin filmi izləyirlər, öpüşürlər.

Trelkovski evə alışmağa başlayır. Ancaq qonşuları çox qəribə, vahiməli adamlardır. Ev yiyəsi dönə-dönə tapşır ki, evdə səs-küy olmasın, başqa adamlar gəlməsin evə. Demək olar, mənzillərdə yaşayan adamlar assosial, depressiv həyat yaşayırlar və Trelkovskini də öz monoton həyatlarının tilovuna salmaq istəyirlər. Köhnə kirayəçinin ölüm xəbəri gəlir, bu, o deməkdir ki, o artıq mənzildə uzun müddət yaşaya bilər. Binanın tinində yerləşən kafeyə gedən Trelkovski ordaki adamların da qəribəlikləri ilə rastlaşır. Köhnə kirayəçinin çəkdiyi siqaretdən, içdiyi kofedən, yediyi yeməkdən ona da təklif edirlər, sanki onu ölən kirayəçinin yerinə qoyurlar. İlk günlərdə Trelkovski bu cür münasibətdən xoşlanmasa da, getdikcə ölən adama bənzəyir.

Trelkovskinin içində getdikcə gərginlik, qorxu, hallüsinasiyalar yaranır. O, aqlını itirməyə başlayır. Qonşular onu dəlilik həddinə gətirib çıxardır. Paranoyak bir adama çevrilir. Hər kəsdən şübhələnir, qorxur.

Sonda Trelkovski intihara qərar verir. Qadın paltarında özünü başqa birisinin yerində hiss edir və özünü aşağı atır. İlk cəhddə ayağı sına da, yenidən cəhd edir. Bu dəfə istədiyinə çatır, ölür. Bütün bu olub-bitənləri izləyən qonşuların laqeydliyi, soyuqluğu adamı lap əsəbiləşdirir. İnanırsən ki, insanın ölümü bunlar üçün heç nədir. Amma belədir, təəssüf...